

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. rugsėjo 10 d.*

Byloje C-201/08

dėl *Hessisches Finanzgericht* (Vokietija) 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. gegužės 16 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Plantanol GmbH & Co. KG

prieš

Hauptzollamt Darmstadt

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas, teisėjai A. Ó Caoimh (pranešėjas), J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus ir P. Lindh,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas J. Mazák,
posėdžio sekretorė R. Šereš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. gegužės 6 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Plantanol GmbH & Co. KG*, atstovaujamos valdytojo J. Runkel,

- *Hauptzollamt Darmstadt*, atstovaujamos M. Völlm ir K. Goldmann,

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Dowgielewicz,

- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Ossowski, padedamo baristerio P. Mantle,

- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos W. Mölls, B. Schima ir K. Gross,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2003 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/30/EB dėl skatinimo naudoti biokurą ir kitą atsinaujinantį kurą transporte (OL L 123, p. 42; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 31 t., p. 188) 3 straipsnio ir teisinio saugumo bei teisėtų lūkesčių apsaugos principų išaiškinimu.

- 2 Šis prašymas pateiktas sprendžiant ginčą tarp *Plantanol GmbH & Co. KG* ir *Hauptzollamt Darmstadt* (Darmštato muitinė) dėl energijos mokesčio už 2007 m. gegužės mėn. mokėjimo.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

Direktyva 2003/30

3 Pagal Direktyvos 2003/30 10, 12, 14, 19, 20, 22 ir 27 konstatuojamąsias dalis:

„(10) Skatinti naudoti biodegalus transporte – reiškia žengti žingsnį į platesnį biomasės taikymą, o tai leistų ateityje plėsti biodegalų gamybą, tačiau neištumiant kitų pasirinkimo galimybių, ypač vandenilio galimybes.

<...>

(12) Spaudimo, ekstrakcijos ar su šiais būdais palyginamais kitais technologiniais būdais iš aliejinių augalų išgautas grynas augalinis aliejus, tiek žalias, tiek ir rafinuotas, bet chemiškai nepakeistas, atskirais atvejais taip pat gali būti naudojamas kaip biodegalai, jeigu jis tinka konkrečiam variklio tipui ir nepažeidžia išmetamiesiems teršalams taikytinų reikalavimų.

<...>

- (14) Naudojant bioetanolį ir biodyzeliną transporto priemonėse, gryną arba mišinyje su kitais degalais, būtina laikytis kokybės standartų, nustatytų optimaliam variklių darbui užtikrinti. <...>
- (19) Europos Parlamentas savo 1998 m. birželio 18 d. rezoliucijoje (OL C 210, p. 215) pareikalavo per 5 metus padidinti biodegalų rinkos dalį iki 2 % įgyvendinant paketą priemonių, apimančių mokesčių lengvatas, finansinę pagalbą perdirbimo pramonei ir privalomo biodegalų procento įvedimą naftos produktų bendrovėms.
- (20) Optimalus būdas biodegalų rinkos daliai nacionalinėse ir Bendrijos rinkose padidinti priklauso nuo išteklių ir žaliavų prieinamumo, nuo biodegalų naudojimo skatinimo bei mokesčių politikos nacionaliniu ir Bendrijos mastu ir nuo tinkamo visų įtakos turinčių subjektų bei suinteresuotų šalių bendradarbiavimo.

<...>

- (22) Biodegalų gamybos ir naudojimo skatinimas galėtų sumažinti priklausomybę nuo energijos importo ir šiltnamio [šiltnamio efektą sukeliančių] dujų išmetimą. Be to, biodegalus, tiek grynus, tiek ir mišinio pavidalu, iš principo galima naudoti dabartinėse motorinėse transporto priemonėse pasinaudojant esama motorinio transporto degalų skirstymo sistema. Biodegalų maišymas su iškastinės kilmės degalais galėtų padėti sumažinti skirstymo sistemos išlaidas Bendrijoje.

<...>

- (27) Reikia priimti priemones, kurios leistų greitai kurti kokybės standartus automobilių sektoriuje naudotiniams biodegalams, tiek gryniems, tiek ir sudarantiems mišinio su tradiciniais degalais sudedamąją dalį. Nors biologiškai iri atliekų frakcija sudaro potencialų biodegalų gamybos šaltinį, kokybės standarte reikia atsižvelgti į galimą atliekų užterštumą, kad būtų išvengta tam tikrų darinių, gadinančių transporto priemones ar didinančių teršalų išmetimą.“

4 Direktyvos 2003/30 1 straipsnyje numatyta:

„Šios direktyvos tikslas yra skatinti naudoti biodegalus ir kitus atsinaujinančiuosius degalus siekiant jais pakeisti transporte naudojamus dyzelinius degalus ir benzinaž kiekvienoje valstybėje narėje, kad šitaip būtų prisidėta prie tokių tikslų, kaip vykdyti klimato kaitos švelninimo įsipareigojimus, užtikrinti saugų ir nežalingą aplinkai energijos tiekimą ir diegti atsinaujinančiuosius energijos šaltinius.“

5 Pagal šios direktyvos 2 straipsnį:

„1. Šioje direktyvoje taikomi šie apibrėžimai:

- a) „biokuras“ – tai iš biomasės pagamintas skystas arba dujinis transporto kuras;

- b) „biomasė“ – tai biologiškai iri frakcija produktų, atliekų ir likučių, gaunamų žemės ūkyje (įskaitant augalinės ir gyvulinės kilmės medžiagas), miškų ūkyje ir susijusiose pramonės šakose, taip pat biologiškai iri pramonės ir miestų atliekų frakcija;

<...>

2. Biodegalais laikytinų produktų sąrašas apima mažiausiai šiuos produktus:

- a) „bioetanolis“: iš biomasės ir (arba) biologiškai irios atliekų frakcijos pagamintas etanolis, skirtas naudoti kaip biodegalai;

- b) „biodyzelinas“: iš augalinės ar gyvulinės kilmės aliejų pagamintas metilo esteris, kokybe prilygstaš dyzeliniams degalams, skirtas naudoti kaip biodegalai;

<...>

- j) „grynas augalinis aliejus“: iš aliejinių augalų spaudimo, ekstrakcijos ar su šiais būdais palyginamais technologiniais būdais išgautas grynas augalinis aliejus, tiek žalias, tiek ir rafinuotas, bet chemiškai nepakeistas, jeigu jis tinka konkrečiam variklio tipui ir nepažeidžia išmetamiesiems teršalams taikytinų reikalavimų.“

6 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje numatyta:

- „1. a) Valstybės narės užtikrina, kad jų į rinkas būtų išleidžiama minimali biodegalų ir kitų atsinaujinančiųjų degalų santykinė dalis, ir tuo tikslu nustato nacionalinius rodomuosius planinius rodiklius.
- b) i) Rekomenduojama vertė šiems rodikliams skaičiuojant pagal energijos kiekio požymį yra 2 % viso transportui naudojamo benzino ir dyzelinių degalų kiekio, tiekiamo į rinką iki 2005 m. gruodžio 31 dienos.
- ii) Rekomenduojama vertė šiems rodikliams, skaičiuojant pagal energijos kiekio požymį, yra 5,75 % viso transportui sunaudojamo benzino ir dyzelinių degalų kiekio, tiekiamo į rinką iki 2010 m. gruodžio 31 dienos.

2. Biodegalai gali būti prieinami vienu iš šių pavidalų:

- a) gryni biodegalai arba jų didelės koncentracijos mineraliniai naftos produktai, atitinkantys specialius kokybės standartus naudojimui transporte;
- b) įmaišyti į mineralinius naftos produktus biodegalai, jei tenkinamos atitinkamos Europos normos, kuriose aprašyti techniniai reikalavimai transporto degalams (EN 228 ir EN 590);

- c) iš biodegalų gauti skysčiai, tokie kaip ETBE (etil-tercijio-butil-eteris), jei biodegalų procentinė dalis yra tokia, kaip nustatyta 2 straipsnio 2 dalyje.

<...>

4. Imdamosi priemonių, valstybės narės turi atsižvelgti į viešąją nuomonę, susijusią su įvairių rūšių biodegalais ir kitais atsinaujinančiais degalais, bei šių degalų ekologinę pusiausvyrą, ir, skatindamos degalus, gali teikti pirmenybę tiems degalams, kurių ekologinė pusiausvyrą yra labai efektyvi pagal sąnaudas, kartu atsižvelgdamos į konkurencingumą ir tiekimo saugumą.

<...>“

Direktyva 2003/96/EB

- 7 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičiančia Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 405), siekiama Bendrijos lygiu nustatyti energetikos produktų, išskyrus mineralines alyvas, kurioms taikomos 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/81/EEB dėl akcizo už mineralines alyvas struktūrų derinimo (OL L 316, p. 12), iš dalies pakeista 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 94/74/EB (OL L 365, p. 46; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 264), ir 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/82/EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo (OL L 316, p. 19), iš dalies pakeista Direktyva 94/74, apmokestinimą.

- 8 Direktyvos 2003/96 1 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės energetikos produktus apmokestina pagal šią direktyvą.
- 9 Šios direktyvos 2 straipsnyje numatyta:

„1. Šioje direktyvoje terminas „energetikos produktai“ taikomas produktams:

- a) kurie atitinka (Kombinuotosios nomenklatūros (toliau – KN) kodus nuo 1507 iki 1518, jei šiuos produktus numatoma naudoti kaip krosnių kurą ar variklių degalus;
- b) kurie atitinka KN kodus 2701, 2702 ir 2704–2715;

<...>

3. <...>

Mokestis, imamas už variklių degalus, taikomas ne tik 1 straipsnyje nurodytiems produktams, bet ir visiems produktams, skirtiems naudoti, parduodamiems ar naudojamiems kaip variklių degalai arba variklių degalų priedas ar užpildas.

<...>

5. Šioje direktyvoje nurodomi (KN) kodai atitinka 2001 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 2031/2001, iš dalies pakeičiančiame Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės prekių nomenklaturės bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą, (OL L 279, p. 1) nurodytus kodus.

<...>“

¹⁰ Direktyvos 2003/96 16 straipsnyje numatyta:

„1. Nepažeisdamos 5 dalies, valstybės narės gali atleisti nuo mokesčio ar sumažinti apmokestinimo normą, taikant fiskalinės kontrolės priemones, 2 straipsnyje nurodytiems apmokestinamiems produktams, kai šie produktai yra pagaminti iš, arba jų sudėtyje yra vienas ar keli iš toliau nurodytų produktų:

— kuriems taikomi KN kodai nuo 1507 iki 1518,

<...>

3. Valstybių narių taikomas atleidimas nuo mokesčio ar jo sumažinimas yra koreguojami siekiant atsižvelgti į žaliavų kainų pokyčius, kad būtų išvengta 1 dalyje

nurodytų produktų gamybos procese atsiradusių papildomų sąnaudų per didelio kompensavimo.

<...>“

Reglamentas Nr. 2031/2003

- 11 Pagal Reglamento Nr. 2031/2001 I priedo nuostatas rapsų apiejus klasifikuojamas KN 1514 pozicijoje, o dyzelinas – KN 2710 pozicijoje.

Nacionalinės teisės aktai

Mineralinių alyvų mokesčio įstatymas

- 12 Mineralinių alyvų mokesčio įstatymo (Mineralölsteuergesetz), iš dalies pakeisto 2002 m. liepos 23 d. Mineralinių alyvų mokesčio įstatymo ir kitų įstatymų pakeitimo įstatymu (BGBl. I, 2002, p. 2778, toliau – Mineralinių alyvų mokesčio įstatymas), 2a straipsnyje, pavadintame „Biokurui taikomi lengvatiniai tarifai“, nustatyta:

„1. 2 straipsnio 1 dalyje ir 3 straipsnio 1 dalyje nustatyti tarifai sumažinami šiuose straipsniuose numatytose mineralinėse alyvose neginčijamai esančių biodegalų daliai iki 2008 m. gruodžio 31 dienos.

2. Biodegalai – energetikos produktai, pagaminti išimtinai iš biomasės <...>. Energetikos produktai, iš dalies pagaminti iš biomasės, pirmojo sakinio prasme yra laikomi biodegalais atsižvelgiant į šios dalies dydį. Mineralinių alyvų metilo esteriai laikomi biodegalais.

3. Federalinė finansų ministerija <...> kas dvejus metus ir pirmą kartą iki 2004 m. kovo 31 d. privalo pateikti *Bundestag* (Federalinio parlamento žemieji rūmai) ataskaitą, susijusią su prekyba biodegalais ir biomasės bei nevalytos naftos kainų pokyčiais, taip pat degalų kainomis, ir prireikus šioje atskaitoje pasiūlyti pritaikyti prie rinkos pokyčių tarifų biodegalams sumažinimą.“

13 2003 m. gruodžio 15 d. Antruoju įstatymu dėl mokesčių nuostatų pakeitimo – Mokesčių pakeitimo įstatymu (Zweites Gesetz zur Änderung steuerrechtlicher Vorschriften – Steueränderungsgesetz 2003, BGBl. I, 2003, p. 2645) nuo 2004 m. sausio 1 d. buvo pakeistos Mineralinių alyvų mokesčio įstatymo 2a straipsnio 1 ir 2 dalys ir lengvatinių tarifų biodegalams taikymas pratęstas iki 2009 m. gruodžio 31 d., taip pat jų taikymo sritis išplėsta biokurui. Šio straipsnio 3 dalis buvo pakeista taip:

„Dėl lengvatinių tarifų nustatymo neturi būti suteikta pernelyg didelė su 1 dalyje numatytų biodegalų ar biokuro gamyba susijusių papildomų išlaidų kompensacija; šiuo atžvilgiu kiekvienais metais ir pirmą kartą iki 2005 m. kovo 31 d. Federalinė finansų ministerija <...> privalo pateikti *Bundestag* ataskaitą, susijusią su, be kita ko, prekyba biodegalais bei biokuru ir biomasės bei nevalytos naftos kainų pokyčiais, taip pat degalų bei kuro kainomis, ir pernelyg didelės kompensacijos atveju šioje atskaitoje pasiūlyti pritaikyti prie rinkos pokyčių, atsiradusių dėl pirminių žaliavų kainų, tarifų biodegalams ir biokurui sumažinimą. Šiuo atžvilgiu reikia atsižvelgti į įtaką gamtos ir klimato apsaugai, natūralių išteklių apsaugai, įvairių degalų išorinėms kainoms, aprūpinimo saugumui ir tikslui, susijusiam su minimalia biodegalų ir kitų atsinaujinančių degalų santykinė dalimi pagal (Direktyvą 2003/30) <...>.“

Energijos mokesčio įstatymas

- 14 Aiškiai remiantis direktyvomis 2003/30 ir 2003/96 2006 m. liepos 15 d. Įstatymo dėl naujo energijos produktų apmokestinimo ir elektros apmokestinimo įstatymo pakeitimo (Gesetz zur Neuregelung der Besteuerung von Energieerzeugnissen und zur Änderung des Stromsteuergesetzes, BGBl. I, 2006, p. 1534) 1 straipsnyje įtvirtintas Energijos mokesčio įstatymas (Energiesteuergesetz). Pastarasis įstatymas įsigaliojo 2006 m. rugpjūčio 1 d. ir juo remiantis nuo šios dienos panaikintas Mineralinių alyvų mokesčio įstatymas, o biodegalai apmokestinami kaip „energetikos produktai“.
- 15 Energijos mokesčio įstatymo 50 straipsnio „Biodegalų ir biokuro atleidimas nuo mokesčio“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Apmokestinimasis asmuo gali prašyti pasinaudoti energetikos produktų, kurių apmokestinimas įrodytas ir kuriuose yra biodegalų ar biokuro, atleidimu nuo mokesčio. <...> Naudotis atleidimu nuo mokesčio leidžiama iki 2009 m. gruodžio 31 d. nepažeidžiant 2 dalies nuostatų trečiojo sakinio.

2. Atleidimas nuo mokesčio suteikiamas biodegalams ar biokurai tenkančiai mokesčio daliai. Nukrypstant nuo pirmojo sakinio energetikos produktams <...>, kuriuose yra riebalų rūgščių ar mineralinių alyvų metilo esterių kaip biodegalų, taikomas dalinis atleidimas nuo mokesčio riebalų rūgščių ar mineralinių alyvų metilo esterių daliai. Atleidimas nuo mokesčio lygus

<...>

2. už 1 000 l augalinio aliejaus

iki 2007 m. gruodžio 31 d. 470,40 EUR

nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m.
gruodžio 31 d. 370,40 EUR

nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2009 gruodžio 31 d. 290,40 EUR

nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2010 m.
gruodžio 31 d. 210,40 EUR

nuo 2011 m. sausio 1 d. iki 2011 m.
gruodžio 31 d. 140,40 EUR

nuo 2012 m. sausio 1 d. 20,40 EUR

<...>“

¹⁶ Energijos mokesčio įstatymo 50 straipsnio 4 dalyje ankstesnių Mineralinių alyvų mokesčio įstatymo nuostatų pavyzdžiu numatyta, kad dėl atleidimo neturi būti suteikta pernelyg didelė su biodegalų gamyba susijusių papildomų išlaidų kompensacija.

17 Nuo 2007 m. sausio 1 d. Energijos mokesčio įstatymo 50 straipsnis buvo pakeistas 2006 m. gruodžio 18 d. Įstatymu dėl biodegalų kvotos įvedimo pakeičiant federalinį apsaugos nuo teršalų emisijų įstatymą ir nuostatas dėl energijos bei elektros energijos apmokestinimo (Gesetz zur Einführung einer Biokraftstoffquote durch Änderung des Bundesimmissionsschutzgesetzes es und zur Änderung energie- und stromsteuerrechtlicher Vorschriften, BGBl. I, 2006, p. 3180, toliau – Kvotos biodegalams įvedimo įstatymas). Aiškiai remiantis direktyvomis 2003/30 ir 2003/96 pastaruoju įstatymu labiausia siekiama biodegalams nustatytą mokestinę lengvatą pakeisti pareiga maišyti ar prekiauti minimalia biodegalų dalimi.

18 Pagal Energijos mokesčio įstatymo, iš dalies pakeisto Kvotos biodegalams įvedimo įstatymu, 50 straipsnio 1 dalies 1 punktą atleidimas nuo mokesčio nuo šiol taikomas tik gryniems biodegalams, t. y. tiems, kurie nėra sumaišyti su kitais energetikos produktais, išskyrus pagal 2 ir 3 dalis biodegalus, kurie yra „ypač verti paramos“. Šie 50 straipsnio 5 dalyje išvardyti biodegalai sudaro, be kita ko, sintetinius angliavandenilius ar jų mišinius, pagamintus vykdant biomasės termocheminę transformaciją, vadinamuosius „BTL“, taip pat energetikos produktus, kuriuose bioetanolio dalis sudaro 70-90%, vadinamuosius „E85“.

Federalinis apsaugos nuo teršalų emisijų įstatymas

19 Nuo 2007 m. sausio 1 d. Kvotos biodegalams įvedimo įstatymas pakeistas 2002 m. rugsėjo 26 d. Federaliniu apsaugos nuo teršalų emisijų įstatymu (Bundes-Immissionsschutzgesetz, BGBl. I, 2002, p. 3830) 37a straipsnio 3 dalyje nustatant, kokia minimali biodegalų dalis turi būti visame parduodamų degalų kiekyje. Pagal minėto straipsnio

4 dalį ši minimali dalis gali būti užtikrinama įmaišant grynųjų biodegalų į benziną arba dyzeliną ar parduodant juos pačius.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 20 Nuo 2005 m. ieškovė pagrindinėje byloje Vokietijoje prekiauja degalais, pavadintais „Plantanol-Diesel“, gaunamais tam pritaikyto sunkvežimio cisternoje sumaišius pirmojo spaudimo augalinį aliejų (60 % vasarą ir 50 % žiemą), iškastinės kilmės dyzeliną (37 % vasarą ir 47 % žiemą) ir specialius priedus (3 %). Šis produktas skirtas įvairiems visuomenės transporto priemonių parkams bei Frankfurto prie Maino viešojo transporto paslaugos bendrovei.
- 21 Pagal prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimą „Plantanol-Diesel“, kuris atitinka DIN V 51605 standartą, gali būti naudojamas ir senesnio tipo dyzeliniuose varikliuose, ir moderniuose tiesioginio įpurškimo dyzeliniuose varikliuose, atitinkamų transporto priemonių varikliuose neįdiegus naujos įrangos ar jų techniškai nmodifikavus. Be to, kai kuriais tyrimais atkreiptas dėmesys į šio produkto privalumus, palyginti su iškastinių degalų išmetamu suodžių dalelių kiekiu, CO₂ kiekiu, suvartojimu ir kancerogeniškumu.
- 22 2007 m. sausio 1 d. įsigaliojus Energijos mokesčio įstatymo, iš dalies pakeisto Kvotos biodegalams įvedimo įstatymu, 1 straipsnio 1 daliai *Hauptzollamt Darmstadt* pareikalavo iš ieškovės pagrindinėje byloje sumokėti energetikos produktų mokesčių už *Plantanol-Diesel* esančią augalinio aliejaus dalį už laikotarpį nuo 2007 m. sausio 1 d. iki gegužės 31 dienos.

- 23 Nagrinėdamas prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių 2007 m. spalio 2 d. Nutartimi *Hessisches Finanzgericht* sustabdė pranešimų apie mokesčio dydį, susijusių su gegužės ir birželio mėn., galiojimą, nes jis turėjo rimtų abejonių dėl minėto 50 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir Direktyvos 2003/30 atitikimo. 2008 m. balandžio 14 d. Nutartimi *Bundesfinanzhof* panaikino šią nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių.
- 24 2007 m. spalio 10 d. *Hauptzollamt Darmstadt* atmetė ieškovės pagrindinėje byloje pateiktą administracinį skundą, susijusį su pranešimu apie mokesčio dydį už 2007 m. gegužės mėn.
- 25 Ieškovė pagrindinėje byloje apskundė šį sprendimą *Hessisches Finanzgericht*.
- 26 Sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šis teismas teigia, kad Energijos mokesčio įstatymo, iš dalies pakeisto Kvotos biodegalams įvedimo įstatymu, 50 straipsnio 1 dalies 1 punktas prieštarauja Bendrijos teisei.
- 27 Pirma, minėtas teismas mano, kad ši nuostata tiek, kiek pagal ją atleidimas nuo mokesčio nebetaikomas biodegalų iš pirmojo spaudimo augalinio aliejaus daliai degalų mišinyje, prieštarauja Direktyvai 2003/30. Iš tiesų Vokietijos Federacinė Respublika, vienodai vertindama degalų mišinių dalis iš biodegalų ir iš iškastinių degalų, nebegalės pasiekti tikslo sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją transporte. Panaikinus šį atleidimą nuo mokesčio taip pat nebuvo pateiktas joks vertinimas apie jo įtaką tvarumo kriterijams. Be to, nacionalinis įstatymų leidėjas neteisingai manė, kad šis panaikinimas būtinas, kad būtų išvengta pernelyg didelės kompensacijos.

28 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad minėta nuostata prieštarauja tam tikriems bendriesiems Bendrijos teisės principams. Ji prieštarauja teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principams, nes ūkio subjektai negalėjo numatyti jo priėmimo nepakeitus Bendrijos teisės aktų ir nenumačius jokios pereinamojo laikotarpio priemonės. Tačiau Direktyva 2003/30 yra pagrįsta prielaida, pagal kurią naudojant visus biodegalus, grynus ar maišytus, galima pasiekti nustatytus tikslus. Ta pati nuostata prieštarauja proporcingumo principui, nes ji nebūtina, kad būtų veiksmingai apsaugotos mokestinės pajamos. Iš tiesų, viena vertus, nebuvo jokio tokių nuostolių įvertinimo ir, kita vertus, tuo pačiu metu buvo nustatytas kitas atleidimas nuo mokesčio už biodegalus, „ypač vertus paramos“, kuriuos taip pat sudaro maišyti biodegalai.

29 Šiomis aplinkybėmis *Hessisches Finanzgericht* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Ar <...> Direktyvos 2003/30/EB <...> 3 straipsnis, ypač atsižvelgiant į šios direktyvos 10, 12, 14, 19, 22 ir 27 konstatuojamąsias dalis, draudžia tokią nuostatą, kokia numatyta Energijos mokesčio įstatymo <...>, iš dalies pakeisto 2006 m. gruodžio 18 d. (Kvotos biodegalams įvedimo) įstatymu, 50 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią atleidimas nuo mokesčio netaikomas biodegalų, kurie pagaminti iš augalinio aliejaus ir atitinka DIN V 51605 standartą (galiojusį 2006 m. liepos mėn.), daliai degalų mišiniuose?
2. Ar Bendrijos teisėje pripažinti teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai reikalauja, kad valstybė narė, kuri priima direktyvą (2003/30) įgyvendinančias nuostatas, nustatančias kelerių metų skatinimo suteikiant mokestines lengvatas sistemą, ją gali pakeisti ir apmokestinti iki tol mokestine lengvata besinaudojančią įmonę tik susiklosčius išimtinėms aplinkybėms ir per griežtai nustatytą laikotarpį?“

- 30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, manydamas, kad šie klausimai reikalauja skubaus Teisingumo Teismo atsakymo atsižvelgiant į tai, kad, viena vertus, ieškovės pagrindinėje byloje, kuri nuo 2007 m. liepos 15 d. laikinai sustabdė savo veiklą, ekonominis išlikimas priklauso nuo pagrindinės bylos baigties ir, kita vertus, atsakymas turės didelę įtaką ne vien nagrinėjamam atvejui, nes dėl ginčijamų nacionalinės teisės aktų suteikiant mokesčines lengvatas, kuriomis skatinamas biodegalų vystymas, atliktos investicijos gali visiškai netekti vertės, paprašė Teisingumo Teismo taikyti pagreitintą prašymo priimti prejudicinį sprendimą procedūrą, numatytą Procedūros reglamento 104a straipsnio pirmojoje pastraipoje.
- 31 Teisingumo Teismo pirmininkas 2007 m. balandžio 3 d. Nutartimi atmetė šį prašymą, remdamasis tuo, kad 104a straipsnio pirmojoje pastraipoje numatytos sąlygos nėra įvykdytos.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 32 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2003/30 3 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis tokius nacionalinės teisės aktus, kokie nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kurias minėtuose teisės aktuose biodegalams numatytas atleidimas nuo mokesčio netaikomas tokiam produktui, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagamintam iš augalinio aliejaus, iškastinio dyzelino ir specialių priedų mišinio.
- 33 Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia pažymėti, kad nors pagal Direktyvos 2003/30 1 straipsnį siekiama skatinti naudoti biodegalus, kad jais būtų pakeisti transportui naudojami

dyzelinas ir benzinas kiekvienoje valstybėje narėje, joje valstybėms narėms nėra numatytas privalomas tikslas, susijęs su minimalia biodegalų pateikimo rinkai dalimi.

34 Iš tiesų, kaip matyti iš paties šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punkto teksto, šioje direktyvoje apsiribota numatant, remiantis jos formuluote, jog minėtos valstybės, nustatydamos nacionalinius „rodomuosius planinius“ rodiklius, „užtikrina“ šią pagal energijos kiekio požymį apskaičiuojamą minimalią dalį, nustatytą šio straipsnio 1 dalies b punkte, – atitinkamai 2 % viso transportui naudojamo benzino ir dyzelino kiekio, tiekiamo nacionalinei rinkai iki 2005 m. gruodžio 31 d., ir 5,75 % – iki 2010 m. gruodžio 31 dienos.

35 Tačiau reikia konstatuoti, kad Direktyvoje 2003/30 valstybėms narėms nėra numatyta konkrečių rodomųjų planinių rodiklių įgyvendinimo priemonių, tačiau šiuo atžvilgiu joms paliekama laisvai pasirinkti, kokio pobūdžio priemonės nustatyti; tokiu būdu valstybės narės turi didelę diskreciją, kaip matyti iš šios direktyvos 20 konstatuojamosios dalies, atsižvelgti į išteklių ir žaliavų prieinamumą bei nacionalinę biodegalų vartojimo skatinimo politiką.

36 Iš to matyti, kad Direktyvoje 2003/30 nenustatyta pareiga valstybėms narėms numatyti atleidimą nuo mokesčio biodegalams ar palikti jį galioti. Šiuo atžvilgiu iš šios direktyvos 19 konstatuojamosios dalies matyti, kad jei atleidimas nuo mokesčio yra viena iš priemonių, kuriomis disponuoja minėtos valstybės narės, kad pasiektų šioje direktyvoje numatytus tikslus, kitos priemonės, kaip antai finansinė pagalba perdirbimo pramonei ir privalomo biodegalų procento įvedimas naftos produktų bendrovėms, taip pat gali būti naudojamos.

37 Be to, iš Direktyvos 2003/30 3 straipsnio 4 dalies matyti, kad valstybės narės turi didelę diskreciją pasirinkti produktus, kurių naudojimą jos nori skatinti, kad pasiektų direktyvoje numatytus tikslus; minėtos valstybės gali pasirinkti skatinti naudoti

pirmiausia tam tikras biodegalų rūšis, atsižvelgdamos į jų klimato ir ekologinę pusiausvyrą, rentabilumą ir konkurencingumą, tai pat tiekimo saugumą.

38 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad teisė į atleidimą nuo mokesčio, juo labiau nustatytą apibrėžtam produktui, negali būti kildinama iš minėtos direktyvos nuostatų.

39 Atvirkščiai, iš Direktyvos 2003/96 1 straipsnio matyti, kad iš esmės valstybės narės privalo apmokestinti tokį produktą, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nes jis pagamintas iš iškastinio dyzelino, klasifikuojamo KN 2710 pozicijoje, augalinio aliejaus, šiuo atveju rapsų aliejaus, klasifikuojamo KN 1514 pozicijoje, ir priedų mišinio, skirtas naudoti kaip kuras ir degalai ir yra pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktus bei 3 dalies trečiąją pastraipą „energetikos produktas“ šio straipsnio prasme (šiuo atžvilgiu žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Afton Chemical*, C-517/07, Rink. p. I-10427, 40 punktą).

40 Vis dėlto pagal Direktyvos 2003/96 16 straipsnio 1 dalį valstybės narės gali tokius energetikos produktus atleisti nuo mokesčio ar taikyti jiems mažesnius mokesčio tarifus (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 5 d. Sprendimo *Fendt Italiana*, C-145/06 ir C-146/06, Rink. p. I-5869, 36 punktą).

41 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/30 3 straipsnis turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis nacionalinės teisės aktų, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, pagal kuriuos juose numatytas atleidimas nuo mokesčio biodegalams panaikintas tokiam produktui, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagamintam iš augalinio aliejaus, iškastinio dyzelino ir specialių priedų mišinio.

Dėl antrojo klausimo

- 42 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar bendrieji teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai draudžia, kad valstybė narė tokiam produktui, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nebetaikytų taikyto atleidimo nuo mokesčio nesulaukusi nacionalinės teisės aktuose numatyto šio atleidimo galiojimo termino. Minėtas teismas ypač siekia išsiaiškinti, ar šiuo atžvilgiu toks netaikymas leidžiamas tik išimtinėmis aplinkybėmis.
- 43 Primintina, kad teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai yra Bendrijos teisės sistemos dalis. Todėl šių principų turi laikytis ne tik Bendrijos institucijos, bet ir valstybės narės, vykdydamos Bendrijos direktyvomis joms suteiktus įgaliojimus (šiuo klausimu žr. ypač 1998 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Belgocodex*, C-381/97, Rink. p. I-8153, 26 punktą; 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo „Goed Wonen“, C-376/02, Rink. p. I-3445, 32 punktą ir 2008 m. vasario 21 d. Sprendimo *Netto Supermarkt*, C-271/06, Rink. p. I-771, 18 punktą).
- 44 Iš to matyti, kad nacionalinės teisės aktuose, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriais į atitinkamos valstybės narės vidinę teisės sistemą perkeliamos Direktyvų 2003/30 ir 2003/96 nuostatos, privaloma laikytis šių pagrindinių Bendrijos teisės principų.
- 45 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išnagrinėti, ar pagrindinėje byloje ginčijami nacionaliniai teisės aktai atitinka minėtus principus (žr., be kita ko, 2006 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Federation of Technological Industries ir kt.*, C-384/04, Rink. p. I-4191, 34 punktą; 2006 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Elmeke*, C-181/04–C-183/04, Rink. p. I-8167, 35 ir 36 punktus ir 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *ASM Brescia*, C-347/06, Rink. p. I-5641, 72 punktą); Teisingumo Teismas, sprenddamas dėl pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, šiam teismui gali tik pateikti pastabų dėl Bendrijos teisės

nuostatų aiškinimo, kuriomis remdamasis jis galėtų įvertinti šį atitikimą (žr., be kita ko, 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Molenheide ir kt.*, C-286/94, C-340/95, C-401/95 ir C-47/96, Rink. p. I-7281, 49 punktą).

46 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką teisinio saugumo principas, kurį papildė teisėtų lūkesčių apsaugos principas, reikalauja, viena vertus, kad teisės normos būtų aiškios ir tikslios bei, kita vertus, kad teisės subjektai numatytų jų taikymą (žr., be kita ko, 1996 m. vasario 15 d. Sprendimo *Duff ir kt.*, C-63/93, Rink. p. I-569, 20 punktą; 2000 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Rombi ir Arkopharma*, C-107/97, Rink. I-3367, 66 punktą ir 2005 m. birželio 7 d. Sprendimo *VEMW ir kt.*, C-17/03, Rink. p. I-4983, 80 punktą). Šis principas taikomas ypač griežtai, nes kalbama apie teisės aktus, galinčius turėti finansinių pasekmių, kad suinteresuotieji asmenys galėtų tiksliai žinoti jiems nustatytus įpareigojimus (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Sudholz*, C-17/01, Rink. p. I-4243, 34 punktą).

47 Dėl aiškumo ir tikslumo reikalavimo reikia pažymėti, kad nagrinėjamu atveju atrodo, jog nacionaliniais teisės aktais, kuriais buvo panaikintas nagrinėjamas pagrindinėje byloje atleidimas nuo mokesčio, šis reikalavimas patenkinamas.

48 Kalbant apie nagrinėjamo atleidimo nuo mokesčio panaikinimo numatomą pobūdį, reikia pabrėžti, kad šis panaikinimas buvo taikomas tik ateičiai ir juo nebuvo ginčijamas ieškovei pagrindinėje byloje taikytas atleidimas nuo mokesčio už 2005 ir 2006 m., o Mineralinių alyvų mokesčio įstatyme (2004 m. sausio 1 d. įsigaliojusioje jo redakcijoje) ir Energijos mokesčio įstatyme (2006 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojusioje redakcijoje) numatyta, kad šis atleidimas nuo mokesčio taikomas iki 2009 m. gruodžio 31 dienos. Tokių biodegalų produkto, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, atžvilgiu vėliau, t. y. 2006 m. gruodžio 18 d., priimtais teisės aktais šis atleidimas nuo mokesčio vis dėlto panaikintas anksčiau, t. y. nuo 2007 m. sausio 1 dienos.

49 Vis dėlto reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad teisinio saugumo apsaugos principas nereikalauja nekeisti teisės aktų, tačiau reikalauja, kad

teisės aktų leidėjas atsižvelgtų į ypatingus ūkio subjektų atvejus ir prireikus numatytų prisitaikymo prie naujų teisės normų taikymo priemones (žr. minėto sprendimo *VEMW ir kt.* 81 punktą).

- 50 Šiuo atveju atrodo, kad šiuo atžvilgiu iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas turi patikrinti, ar nors tokie produktai, kokie nagrinėjami pagrindinėje byloje, nebėra atleisti nuo energetikos produktams taikomų mokesčių, jiems vis dėlto taikoma minėtų teisės aktų kartu numatyta tvarka, pagal kurią degalų tiekėjams įtvirtinama pareiga laikytis privalomos minimalios biodegalų dalies degaluose.
- 51 Konkrečiau kalbant apie teisėtų lūkesčių apsaugos principą, vis dėlto reikia pažymėti, kad pagrindinėje byloje nacionalinių įstatymų leidėjas anksčiau panaikino atleidimą nuo mokesčio, dėl kurio aiškiose savo teisės aktų nuostatose prieš tai du kartus buvo nurodęs, kad šis atleidimas galios iki tiksliai nurodytos vėlesnės datos.
- 52 Reikia pripažinti, kad ūkio subjekto, kaip ieškovė pagrindinėje byloje, kuris pradėjo savo veiklą galiojant atleidimui nuo mokesčio biodegalams ir kuris šiuo tikslu daug investavo, interesai gali būti labai paveikti anksčiau panaikinus šį atleidimą, juo labiau kad jis buvo įgyvendintas greitai, jo nebuvo galima numatyti ir nebuvo palikta laiko šiam subjektui prisiderinti prie naujos teisinės situacijos.
- 53 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad bet kuris ūkio subjektas, kuriam institucija suteikė pagrįstų lūkesčių, gali remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu. Tačiau jei rūpestingas ir nuovokus ūkio subjektas galėjo numatyti jo interesus paveiksiančios priemonės priėmimą, jis negali remtis šiuo principu priėmus priemonę. Be to, ūkio subjektai negali pagrįstai tikėtis išlaikyti esamos padėties, kuri gali pasikeisti

nacionalinėms institucijoms įgyvendinant savo diskreciją (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Di Lenardo ir Dilexport*, C-37/02 ir C-38/02, Rink. p. I-6911, 70 punktą ir nurodytą teismo praktiką bei 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Ispanija prieš Tarybą*, C-310/04, Rink. p. I-7285, 81 punktą).

54 Šiuo atžvilgiu dėl lūkesčių, susijusių su mokesčių lengvatos taikymu, kurių apmokestinamasis asmuo galėjo turėti, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog kadangi direktyvoje valstybėms narėms mokesčių srityje paliekama didelė diskrecija, teisės aktų pakeitimas pagal direktyvą negali būti laikomas tokiu, kurio nebuvo galima numatyti (žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Gemeente Leusden ir Holin Groep*, C-487/01 ir C-7/02, Rink. p. I-5337, 66 punktą).

55 Taigi, kaip matyti iš šio sprendimo 33–37 punktų, valstybės narės turi didelę diskreciją pasirinkti, kokiomis priemonėmis įgyvendinti Direktyvos 2003/30 3 straipsnio 1 dalies b punkte numatytus tikslus, ir, be kita ko, šiuo tikslu gali nustatyti privalomą biodegalų procentą naftos produktų bendrovėms.

56 Todėl kai nacionaliniais teisės aktais, kuriais buvo panaikintas nagrinėjamas atleidimas nuo mokesčio, siekiama įpareigoti laikytis minimalios privalomos biodegalų dalies degaluose, negali būti reikalaujama, kad minėtas panaikinimas, atvirkščiai nei teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, būtų leidžiamas tik išimtinėmis aplinkybėmis.

57 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar rūpestingas ir nuovokus ūkio subjektas tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, galėjo numatyti šio panaikinimo galimybę. Dėl nacionalinių teisės aktų, kuriuose numatyta tvarka, atsižvelgiant į jį priėmusios valstybės narės paprastai naudojamas informavimo priemonės ir į šios bylos aplinkybes, kurias turi įvertinti

minėtas teismas, reikia išsamiai ir *in concreto* įvertinti, ar buvo tinkamai paisoma su šiais teisės aktais susijusių ūkio subjektų teisėtų lūkesčių (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo „*Goed Wonen*“ 43 punktą).

58 Šiuo atžvilgiu ieškovė pagrindinėje byloje savo rašytinėse pastabose ir per posėdį pažymėjo, o *Hauptzollamt Darmstadt* dėl to neprieštaravo, kad, 2007 m. sausio mėn. ieškovei su *Hauptzollamt Darmstadt* susisiekus, pastaroji nežinojo apie Kvotos biodegalams įvedimo įstatymu padarytų Energijos mokesčio įstatymo pakeitimų turinį, ir, be to, po šių pakeitimų reikalingos naujos mokesčių deklaracijos formos nebuvo prieinamos iki 2007 m. kovo mėn. vidurio, todėl nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2007 m. kovo 31 d. ieškovė pildė senų formų deklaracijas. Ieškovė pagrindinėje byloje taip pat pabrėžė, kad, panaikinus Energijos mokesčio įstatymu suteiktą mokesčio lengvatą atskiru įstatymu, ji susidūrė su dvių teisės aktų taikymu, iš kurių viename buvo numatytas atleidimas nuo mokesčio, o kitame jis panaikintas.

59 Negalima atmesti, kad dėl šių aplinkybių ar dėl kai kurių iš jų gali būti atkreiptas dėmesys į tai, ką vis dėlto pagrindinėje byloje turi išnagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kad nagrinėjamą atleidimą nuo mokesčio panaikinantys nacionaliniai teisės aktai, kurie įsigaliojo labai greitai, tuo metu nebuvo tinkamai paviėšinti suinteresuotiesiems asmenims (posėdyje *Hauptzollamt Darmstadt* tai paneigė), todėl teisės subjektams pasidarė sunkiau naudotis taikoma nacionaline teise.

60 Vis dėlto, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nustatytų, ar rūpestingas ir nuovokus ūkio subjektas galėjo numatyti minėtą panaikinimą tokioje byloje kaip pagrindinė, jis taip pat turi atsižvelgti į įvairias prieš jam įsigaliojant buvusias aplinkybes. Šiuo atžvilgiu siekiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui duoti naudingą atsakymą ypač reikia pažymėti tokius iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos kylančius ir su nacionalinių ir Bendrijos teisės aktų kontekstu susijusius dalykus.

61 Pirma, dėl nacionalinės teisės aktų, kurie mažajai ir vidutinei įmonei, kaip yra pagrindinėje byloje, sudaro teisinį pagrindą, kuriuo lengviausia pasinaudoti, konteksto reikia pabrėžti, kad nuo 2004 m. nagrinėjamą atleidimą nuo mokesčio įtvirtinusiuose nacionalinės teisės aktuose pagal, be kita ko, Direktyvos 2003/96 16 straipsnio 3 dalies nuostatas buvo numatyta, kad nacionalinės institucijos privalo iš naujo išanalizuoti biodegalams taikomą atleidimą nuo mokesčio ar jo sumažinimą siekiant atsižvelgti į žaliavų kainų pokyčius, kad šiomis mokesčio lengvatomis nebūtų suteikta pernelyg didelė per biodegalų gamybos procesą atsiradusių papildomų sąnaudų kompensacija.

62 Šiuo atveju negalima atmesti galimybės, kad tokiems produktų mišiniams, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, taikomo atleidimo nuo mokesčio panaikinimas buvo motyvuotas, nors iš dalies (tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), būtinybe panaikinti tokią kompensaciją. Vis dėlto, kad ir kaip būtų, iš šios teisės akto nuostatos rūpestingas ir nuovokus ūkio subjektas nuo pat pradžių galėjo suprasti, kad biodegalams taikomas atleidimas nuo mokesčio nacionalinių institucijų galėjo būti pataisytas ar net panaikintas, siekiant atsižvelgti į tam tikrų išorinių aplinkybių raidą, ir todėl joks įsitikinimas, kad šis atleidimas liks galioti nustatytą laikotarpį, negalėjo būti grindžiamas minėto teisės akto nuostatomis.

63 Be to, reikia pažymėti, kad pagal prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo sprendimą ir rašytines Komisijos pastabas apie tokiems biodegalams, kokie nagrinėjami pagrindinėje byloje, taikomo atleidimo nuo mokesčio panaikinimą buvo paskelbta 2005 m. lapkričio 11 d. naujos daugumos vyriausybės koalicijos sutartyje; joje ši vyriausybė nurodė savo ketinimus įvairias biodegalams taikomas mokesčių lengvatas pakeisti išpareigojimo, susijusio su biodegalų mišiniais, laikymūsi. Iš *Hauptzollamt Darmstadt* pastabų taip pat matyti, kad apie šią priemonę buvo paskelbta 2006 m. balandžio 6 d. Įstatymo pasiūlyme. Be to, ta pati muitinė per posėdį paaiškino, kad 2006 m. įvyko svarbių šiuo atžvilgiu pasikeitimų nuomonėmis su suinteresuotaisiais asmenimis.

- 64 Vis dėlto taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad prieš 5 mėnesius iki 2006 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojusios redakcijos Energijos mokesčio įstatymu panaikindamas tokiam biokurui, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, taikomą atleidimą nuo mokesčio įstatymų leidėjas patvirtino, kad šis atleidimas galios iki 2009 m. gruodžio 31 d., kartu numatydamas, kad biodegalams iš augalinių aliejų, kaip yra minėto produkto atveju, šis atleidimas bus palaipsniui naikinamas nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2012 m. pabaigos diferencijuotai mažinant atleidžiamas normas.
- 65 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, kiek tokia aplinkybė, kuri atspindėjo įstatymų leidėjo norą 2006 m. viduryje palikti galioti nagrinėjamą atleidimą nuo mokesčio, galėjo būti įrodytas rūpestingam ir nuovokiam ūkio subjektui, kad minėtas atleidimas bus taikomas mažiausiai iki numatytos jo galiojimo datos, t. y. 2009 m. gruodžio 31 d., o iš tikrųjų iš dalies iki 2012 m. pabaigos. Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ypač turi išnagrinėti, kiek šio subjekto įsitikinimas galėjo būti sustiprintas aplinkybės, kad šį atleidimą palikti galioti buvo nuspręsta po įvairių šio sprendimo 63 punkte nurodytų pranešimų, kad jis bus panaikintas.
- 66 Antra, dėl Bendrijos teisės aktų konteksto reikia pažymėti, kad nagrinėjamu laikotarpiu minėti teisės aktai nebuvo pakeisti. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, kiek rūpestingas ir nuovokus ūkio subjektas dėl tokios aplinkybės galėjo nuspręsti, kad nacionalinė teisė, kuria įgyvendinami šie teisės aktai, išliks taip pat nepakeista, neatsižvelgiant į tai, kad, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 35 punkte, Direktyvoje 2003/30 valstybėms narėms suteikiama didelė diskrecija, susijusi su priemonėmis, skirtomis joje numatytiems tikslams įgyvendinti.
- 67 Taigi reikia padaryti išvadą, kad, atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, taip pat į visas kitas bylai svarbias aplinkybes, kurios pateiktos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, šis turi išsamiai ir *in concreto* vertindamas išnagrinėti, ar ieškovė pagrindinėje byloje, kaip rūpestingas ir nuovokus ūkio subjektas, žinojo pakankamai,

kad galėtų tikėtis, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas atleidimas nuo mokesčio bus panaikintas nesulaukus šio atleidimo galiojimo termino.

- 68 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad bendrieji teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai iš esmės nedraudžia, kad valstybė narė panaikintų tokiam produktui, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, taikytą atleidimą nuo mokesčio nesulaukusi jo galiojimo termino. Bet kuriuo atveju toks panaikinimas nereikalauja, kad būtų išimtinių aplinkybių. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į pagrindinei bylai svarbių aplinkybių visumą, turi išsamiai ir *in concreto* vertindamas išnagrinėti, ar šioje byloje laikytasi minėtų principų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 69 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2003 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/30/EB dėl skatinimo naudoti biokurą ir kitą atsinaujinantį kurą transporte 3 straipsnis turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis nacionalinės teisės**

aktų, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos juose numatytas atleidimas nuo mokesčio biodegalams panaikintas tokiam produktui, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagamintam iš augalinio aliejaus, išskatinio dyzelino ir specialių priedų mišinio.

2. Bendrieji teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai iš esmės nedraudžia, kad valstybė narė panaikintų tokiam produktui, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, taikytą atleidimą nuo mokesčio nesulaukusi jo galiojimo termino. Bet kuriuo atveju toks panaikinimas nereikalauja, kad būtų išimtinių aplinkybių. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į pagrindinei bylai svarbių aplinkybių visumą, turi išsamiai ir *in concreto* vertindamas išnagrinėti, ar šioje byloje laikytasi minėtų principų.

Parašai.